

Toto je „kuchařka“ pro uživatele, kteří se chtějí co nejrychleji dostat k sazbě kvalifikační práce pomocí L^AT_EXového balíčku `ipthes`. Pokryje $(100 - \varepsilon) \%$ všech požadavků, kde ε je malé kladné číslo. Zbývajících $\varepsilon \%$ by mohlo být v obsáhlé brožůře `VzorovaPraceJakoManual.pdf` (brzy k dispozici).

.....

Instalace pro psaní práce v češtině

1. Stáhněte si archiv `SablonaPrace.zip` a rozbalte jej na libovolné místo i s jeho adresářovou strukturou. Vznikne pracovní adresář `SablonaPrace` s hlavním L^AT_EXovým [1, 2] souborem `SablonaPrace.tex`, dalšími soubory, a s podadresáři `chapters` a `graphics`. Používáte-li Overleaf [3], nahřejte přímo archiv, rozbalí se automaticky.

2. Volitelně přejmenujte základní jméno hlavního L^AT_EXového souboru a pracovního adresáře (nemusejí být stejné). V názvech nepoužívejte mezery a diakritiku.

3. Žádné jiné soubory ani podadresáře nacházející se v pracovním adresáři nemažte, nepřejmenovávejte ani needitujte. Editovat budete později v bodech 5 (`ipthes.cfg`, volitelně), 7 (`reflist.bib`, asi všichni) a 15 (`pdfmeta.cfg`, povinně).

4. Otestujte instalaci kompilací hlavního L^AT_EXového souboru, aniž byste v něm cokoli měnili. Je třeba zajistit jednu kompilaci pomocí `pdflatex`, pak zpracování citací pomocí `bibtex`, a nakonec alespoň dvě rekompilace pomocí `pdflatex` (dokud z logu nezmizí varování o křížových odkazech a citacích). Vzniklý `*.pdf` soubor můžete porovnat se souborem `SablonaPrace.pdf` – všechny stránky by měly být vizuálně identické; velikost souboru se však může lišit v závislosti na verzi distribuce, nastavení komprese a podobně. V logu by se neměly vyskytnout chyby a varování.

Psaní a příprava práce

5. Uspěl-li test podle bodu 4, otevřete hlavní L^AT_EXový soubor v editoru a postupujte podle pokynů v komentářích (je v nich zmínka o `ipthes.cfg`, viz bod 3). Volitelné položky můžete vymazat nebo zakomentovat a vyplnit je později při finalizaci.

6. Nyní můžete začít plnit hlavní soubor Vašimi myšlenkami strukturovanými do kapitol, sekcí, subsekcí, ...

7. Důležitou součástí Vaší práce jsou citace. Doporučený způsob tvorby citací využívá pomocného programu B_IB_TE_X [4] a bibliografické databáze – souboru s příponou `.bib` – do nějž se zapisují bibliografické položky. Inspirovat se můžete opět v hlavním L^AT_EXovém souboru šablony a přiloženém souboru s bibliografickou databází `reflist.bib` – tu můžete doplňovat vlastními bibliografickými položkami. Bibliografii lze vytvořit i „ručně“

pomocí prostředí `\thebibliography`, ale obvykle to nakonec stojí větší námahu než pomocí `BIBTEXu` (viz též bod 17); navíc bibliografický styl načítaný `BIBTEXem` je součástí balíčku `ipthes`.

8. Volitelně můžete rozčlenit Vaši práci do částí pomocí `\part`, jak je demonstrováno v hlavním souboru šablony.

9. Rovněž volitelně můžete pomocí `\include` separovat kapitoly Vaší práce do oddělených souborů, které umístíte do podadresáře `chapters`, jak je demonstrováno v hlavním souboru šablony.

10. Během psaní je výhodné odkomentovat volbu dokumentní třídy `draft` a naopak zakomentovat volbu `htext`. Je také rozumné zakomentovat tvorbu titulních stránek, tvorbu obsahu, seznamu obrázků a tabulek (po řadě `\maketitle`, `\tableofcontents`, `\listoffigures` a `\listoftables`). Urychlí se tím kompilace.

11. Usazováním plovoucích objektů (typicky obrázků a tabulek v prostředích `figure` a `table`) se zatím nezabývejte, to se dělá až při finalizaci (viz bod 13).

12. Ke konci dne bývá zvykem volbu `draft` zakomentovat, odkomentovat tvorbu titulních stránek, tvorbu obsahu, seznamu obrázků a tabulek, a zkompilovat napsaný text se všemi obrázky (místo nich jsou v `draft` módu jen rámečky) a náležitostmi.

Finalizace

13. Usadte plovoucí objekty (typicky obrázky a tabulky) tak, že celé prostředí `figure` nebo `table` vykopírujete z jeho dosavadního místa ve zdrojovém textu a vložíte je do mezery mezi odstavci nejbližší žádanému umístění. Zkuste měnit volitelný argument jejich umístění na začátek (`t`) nebo konec (`b`) stránky, zvažte použití celostránkových obrázků (`p`). Každý plovoucí objekt by ve výsledném PDF souboru měl být umístěn co nejbližší místu, kde se na něj poprvé odkazuje; ideálně na stejné stránce, ale to někdy nelze. Obvykle se postupuje metodou pokusu a omylu. Viz též bod 11.

14. Text v češtině je vhodné pomocí speciálního programu nebo funkce editoru „ovlnkovat“ [5, 6]. „Ovlnkování“ nahradí v textovém režimu mezeru nebo mezery za každou jednopísmennou spojkou či neslabičnou předložkou (A, i, I, o, O, u, U, k, K, s, S, v, V, z, Z) znakem `~` (tilda), která v `TEXu` reprezentuje nezlomitelnou mezeru. Jedná se o specifikum české typografie, v níž by uvedené jednopísmenné spojky a neslabičné předložky neměly zůstat na konci řádku. Proveďte kontrolu pravopisu.

15. V souboru `pdfmeta.cfg` předávajícím metadata zobrazovaná PDF prohlížeči jako „Vlastnosti“, vyplňte stejné údaje jako v hlavním souboru (název, jméno, klíčová slova, navíc subjekt), ale *BEZ DIAKRITIKY* (důvod je vysvětlen v popisce Obrázku 1).

Titul: PĀŽĀliĀ; Ā¼luĀŕouĀ“kĀ½ kĀ~Ā. Ā°pĀH Ā'Ā;belskĀ© Ā³dy Autor: Předmět:	Title: PĀŽĀliĀ; Ā¼luĀŕouĀ“kĀ½ kĀ~Ā. Ā°p... Author: Not available Subject: Not available Keywords: Typesetting LaTeX
Title: PĀŽĀliĀ; Ā¼luĀŕouĀ“kĀ½ kĀ~Ā. Ā°pĀH Ā'Ā;belskĀ© Ā³dy Author: - Subject: - Keywords: Typesetting LaTeX	Title: Přiliš žlutoučký kůň upěl ďábelské ódy Author: Subject: Keywords: Typesetting LaTeX

Obrázek 1. Metadata formátu PDF označovaná jako „Vlastnosti“/„Properties“ jsou v případě, že obsahují diakritiku v kódování UTF-8, i některými prohlížeči zobrazována jako „rozsypaný čaj“. Je proto lepší se v PDF metadatach diakritice zcela vyhnout. *Nahoře vlevo:* Adobe Acrobat. *Nahoře vpravo:* Edge. *Dole vlevo:* Firefox. *Dole vpravo:* MuPDF [7], jediný, který to umí. Ukázky pocházejí z dubna 2026.

16. Připravte si oficiální zadání Vaší práce ve formátu PDF, a jeho soubor uložte do pracovního adresáře pod názvem `assign.pdf`. Řiďte se instrukcemi v `SablonaPrace.tex` a v maketě zadání Dummy Assignment.

17. Zkontrolujte dostupnost hypertextových odkazů bibliografie a v bibliografické databázi `reflist.bib` editujte řádek

```
@STRING{UNIACCESS = PREACCESS # "\bblaccym{2026}{04}" # POSTACCESS}
```

v němž aktualizujete rok a měsíc v `\bblaccym{2026}{04}` definující poslední návštěvu odkazů (viz též bod 7).

18. Je-li kompilace bez vážných chyb (nepříliš přetečené či podtečené boxy neřešte), máte-li usazený plovoucí objekty, a jste-li spokojeni s vizuálním vzhledem¹, můžete přistoupit k přípravě kompilace finální verze.

19. V hlavním L^AT_EXovém souboru zakomentujte volbu dokumentní třídy `draft`.

20. Pro kompilaci elektronické podoby Vaší práce, která se odevzdává povinně, odkomentujte v hlavním L^AT_EXovém souboru volbu dokumentní třídy `htext`. Výsledný PDF soubor vhodně přejmenujte.

21. Plánujete-li i tištěnou podobu, nechejte volbu `htext` zakomentovanou.

22. Při kompilaci bedlivě sledujte log, zda se nevyskytly nekompleťované křížové odkazy a nedefinované citace.

23. Před nahráním do studijního systému je dobré v klidu projít celou práci, nechat ji přečíst někomu jinému, zkontrolovat odkazy, uniklé překlapy a podobně.

¹ Jak jednou prohlásil jistý bývalý předseda Akademického senátu FPF SU: „Vaše práce by měla působit dojem úzkostlivé pečlivosti až chorobné pedanterie.“

11 věci, které dělat a nedělat

- (1) Zálahovat;-) Pravidelně stahovat z Overleaf, používáte-li.
 - (2) Ukládat obrázky do podadresáře `graphics`, budou tam nalezeny, není třeba uvádět cestu k nim a budete o nich mít lepší přehled. Viz též bod (11).
 - (3) Píšete-li rozsáhlou práci (100+ stran) s mnoha kapitolami, oddělit jednotlivé kapitoly do samostatných souborů uložených v podadresáři `chapters` podle příkladů v hlavním souboru `SablonaPrace.tex`. Zakomentováním aktuálně nepotřebných `\include{...}` nebo použitím `\includeonly{...}` lze značně urychlit kompilaci.
 - (4) Zachovávat ve zdrojových textech „štábní kulturu“, pomůže Vám při orientaci v nich, až se k nim budete po nějaké době vracet.
 - (5) Posíláte-li PDF ke korekturám a máte-li v něm komentáře k textu, použít pro ně makra `\note{Nějaký komentář.}`. V `draft` módu budou vysazeny jako marginální poznámky, bez něj automaticky „anihlovány“, aniž je třeba je ze zdrojového textu mazat.
.....
 - (6) Nenačítat nepotřebné balíčky; rovněž ne ty, které jsou již načteny dokumentní třídou `ipthes` – seznam je v komentáři v `SablonaPrace.tex`.
 - (7) Neukončovat odstavec pomocí `\\`, a to ani tehdy, když za `\\` je prázdný řádek. Svě místo má tam, kde potřebujete „násilný“ přechod na nový řádek, třeba v názvu Vaší práce nebo univerzity.
 - (8) Nepoužívat „h“ nebo „H“ jako volitelný argument prostředí `figure` a `table` při usazování plovoucích objektů (obrázků a tabulek). V akademickém publikování jsou standardem umístění nahoře (`t`), dole (`b`), případně celostránkové obrázky nebo tabulky (`p`).
 - (9) Nepřidávat zbytečné znaky na ovlivňování mezer v matematickém módu. `TeX` ve většině případů sám nejlépe ví, jak sázet mezery v matematice. Existují výjimky, ale zkratka `$a^{2}+b^{2}=c^{2}$` vypadá lépe než `$a^{2}\,,+\,,b^{2}\,,=\,,c^{2}$`:
- $$a^2 + b^2 = c^2 \qquad a^2 + b^2 = c^2$$
- (10) Nepoužívat prostředí `eqnarray` pro víceřádkové matematické formule a jejich zalamování. Místo něj raději použít prostředí `gather`, `multline`, `align` a podobně z balíčku `amsmath` [8], jenž je automaticky načítán třídou `ipthes`.
 - (11) Neuvádět při vkládání obrázků přípony jmen obrázkových souborů. Například pro vložení `obr.pdf` (`obr.png`, `obr.jpg`, `obr.tiff`) stačí psát `\includegraphics[...]{obr}`. Příponu si systém doplní sám. Má to navíc tu výhodu, že pokud kompilujete formátem `latex` (jenž je rychlejší než `pdflatex`) stačí mít `obr.eps` a bude nalezen. Viz též bod (2).

Mozart nebo
rock a metal?

Použitá literatura

- [1] L^AT_EX.NET, L^AT_EX.ORG AND L^AT_EX-COMMUNITY.ORG: *The L^AT_EX Network*, online (navštíveno 2026-04). On LaTeX-Community.org, founded January 2007, many authors published articles about LaTeX and related tools (the site has been renamed to <https://LaTeX.net>), URL <https://latex.net/>.
- [2] OETIKER, T.; PARTL, H.; HYNA, I. & SCHLEGL, E.: *The Not So Short Introduction to L^AT_EX 2_ε (Or L^AT_EX 2_ε in < 150 minutes)*, online (navštíveno 2026-04). URL <https://tobi.oetiker.ch/lshort/lshort.pdf>.
- [3] OVERLEAF: *The easy to use, online, collaborative L^AT_EX editor*, online (navštíveno 2026-04). URL <https://www.overleaf.com/>.
- [4] PATASHNIK, O.: *BIB_TE_X – Process bibliographies for L^AT_EX, etc*, online (navštíveno 2026-04). Contained in T_EX Live as bibtex, in MiKTeX as miktex-bibtex-bin-*.*, URL <https://ctan.org/pkg/bibtex>.
- [5] SOJKA, P.: *Pomocný nástroj „vlna“*, online (navštíveno 2026-04). URL https://sojka.pages.fi.muni.cz/PB029_web/practices/ceska-sazba-texem/#vlna.
- [6] POPEL, M.: *L^AT_EX*, online (navštíveno 2026-04). Odborné vyjadřování a styl, URL <https://ufal.mff.cuni.cz/~popel/latex.pdf>.
- [7] ARTIFEX SOFTWARE, INC.: *M_μPDF*, online (navštíveno 2026-04). MuPDF is a lightweight PDF, XPS, and E-book viewer, URL <https://mupdf.com/>.
- [8] THE L^AT_EX TEAM: *amsmath – AMS mathematical facilities for L^AT_EX*, online (navštíveno 2026-04). Contained in T_EX Live and MiKTeX as amsmath, URL <https://ctan.org/pkg/amsmath>.